

Els detectius del passat

Fitxa tècnica:

Programa educatiu municipal "Educació a l'abast"

Nom: Els detectius del passat

Àmbit: Ciències Socials

Curs: 5è , 6è de primària i 1r i 2n. d'ESO

-El taller es realitza a l'edifici d'Aubares, seu del magatzem i oficines de l'Arxiu d'Arqueologia (avinguda Fontanet, 26 La Bordeta)

-Telèfon de contacte: 973-222641 (Xavier Payà, Isabel Gil)

-Adreça correu electrònic: vinearxiuarqueologic@paeria.es

-Activitat gratuïta

-Dies de realització: dilluns i dijous durant tot el matí

-Durada de l'activitat: 2 hores

-Nombre d'alumnes: un màxim de 30 alumnes en cada grup

Taller adreçat a alumnes de tercer cicle de primària (5n i 6è) i 1r d'Eso de tipus teòric pràctic on els nens descobriran quina és la feina dels arqueòlegs, que és un jaciment i com es forma (perquè hi ha coses dels nostres avantpassats enterrades sota el terra..?), com s'ha d'excavar un jaciment etc.

Els introduïrem en la tira del temps i els explicarem com els estris que han utilitzat les persones al llarg del temps han estat molt variats, expliquen com vivien els nostres avantpassats i esdevenen el calendari que permet als arqueòlegs posar data al seus descobriments.

Desenvolupament del taller:

1a. Part: (durada 20 minuts)

Teòrica (presentació power-point) adaptada, comentada i ampliada per un arqueòleg.

*Educació Primària: presentació teòrica centrada en l'ofici d'arqueòleg

*Educació Secundària: presentació ampliada amb explicació de la metodologia d'excavació (com es fa l'arbre genealògic d'una excavació que després hauran de resoldre en el taller pràctic).

2n. Part a: (durada 30-35 minuts)

Pràctica i comuna a 1r d'Eso i 5è-6è de primària:

-Identificació en una foto aèria de Lleida de l'escola, de l'arxiu arqueològic i del centre històric de la ciutat de Lleida com a eina de referència espacial per als nens.

Sobre un taulell de fusta dividit en tres columnes han de completar en parelles les següents activitats:

- 1- Quines són les èpoques de la història de la ciutat i conèixer com era en cada moment. S'utilitzen sis plànols que han d'ordenar des de l'època ibèrica fins a l'actualitat, tot escoltant les consideracions de l'arqueòleg.

- 2- Classificar fragments de ceràmica trobats en excavacions de Lleida i ordenar-los en les èpoques corresponents. Els nens poden tocar materials autèntics i reconèixer les diferències que els estris utilitzats a la cuina i la taula han tingut en cada moment de la història de Lleida.
- 3- Classificar les monedes que s'han encunyat a Lleida al llarg de la història. En aquest cas el material didàctic utilitzat són reproduccions.

2n. Part b: (durada 20 minuts)

*Pràctica per a grups de 1r. D'ESO*¹*

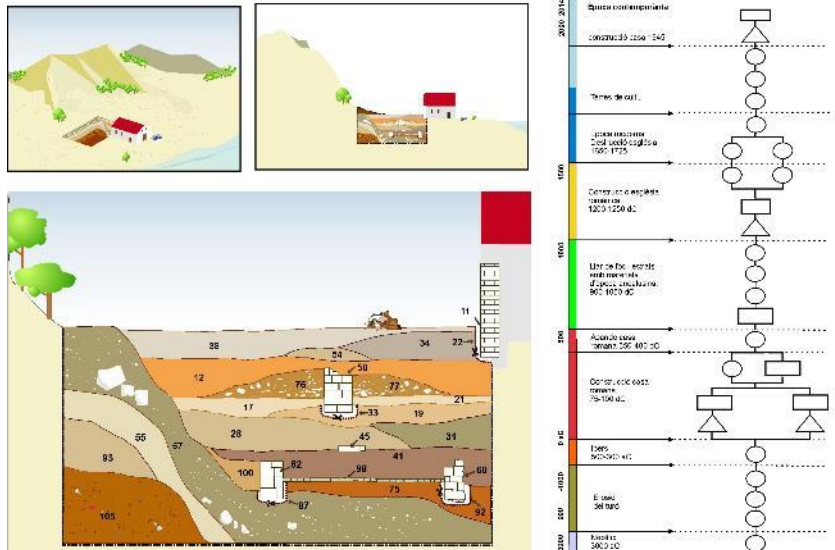
Reconstrucció de l'ordre temporal de formació d'un jaciment i reconeixement de les diferents capes que el componen seguint la metodologia treballada en la presentació. La pràctica es realitza de forma individualitzada i després es corregeix en grup. L'objectiu d'aquesta pràctica és demostrar als nens que l'aplicació d'una bona metodologia permet a l'arqueòleg tres coses bàsiques:

1-Reconstruir l'ordre temporal de formació d'un jaciment plasmant-lo gràficament en un arbre "genealògic" de la terra.

2-Establir la datació d'aquells fets sedimentaris (quan va passar...?)

3-L'excavació ordenada de les capes d'un jaciment, de més moderna a més antiga, seguint l'ordre invers al de la seva formació, permet als arqueòlegs trobar respostes per saber com i perquè es van formar els fets que descobreixen.

El mètode d'excavació d'un arqueòleg i l'ordre temporal

3a. Part (durada aproximada 30/35 minuts)

Visita a l'exposició "Retalls de la nostra història" localitzada al soterrani del mateix equipament. Aquí, els nens podran veure, relacionar i identificar els tipus ceràmics estudiats i manipulats en el taller amb peces senceres i restaurades exposades en una vitrina.

Veuran un mosaic romà, descobriran d'on prové i per a què servia gràcies a la visualització d'un vídeo de 5 minuts de durada, on "Atilia Valeriana", veïna d'Ilerda, els explica com eren les termes romanes de la ciutat. Un dels edificis millor coneguts del nostre passat romà gràcies als treballs d'excavació realitzats en els darrers anys.

Podran veure un esquelet real muntat sobre una taula, exemple d'aquelles altres coses que els arqueòlegs acostumen a trobar.

Realització d'una petita gimcana on hauran de trobar diferents elements de l'exposició:

DESCOBREIX ELS TRESORS DE L'ARXIU ARQUEOLÒGIC

Troba a les vitrines aquestes ceràmiques i descobreix **de quina època són:**

.....

.....

.....

Cerca als panells les respostes::

1. **Don és** aquesta moneda ibèrica restaurada?:

a) Ilerda (Lleida)
b) Bolskan (Osca)
c) Tarraco (Tarragona)

2. Al segle XVIII **on es trobaven** els ordres religiosos ?:

a) Dins de la ciutat
b) Fora de la ciutat

3. **On es va trobar** aquest esquelet?:

a) St. Pau de Mercadal (Renfe)
b) Antic Portal de Magdalena
c) St. Fransec (Ricard Vinyes)
d) Església de St. Martí

Troba les pedres d'on són aquests fragments i **descobreix que són:**

.....

.....

.....

El recorregut acaba amb una experiència tàctil per als nens. Poden agafar amb les mans les bales de canó que l'any 1707 van destruir el barri de la Magdalena. Com que hem estudiat l'evolució històrica de la ciutat recordem el plànol de la ciutat del segle XVIII treballat en el taller. Aquell on el perímetre emmurallat i la superfície de la ciutat s'havia reduït considerablement. Ara, una part responsable d'aquells fets està entre les seves mans.